DELE AF FORMUERET – VINTEREKSAMEN 2014/15

Opgave nr. 1

Ditte var ejer af forretningen Designmøbler og Ting, som forhandlede brugte designmøbler og brugte ting. Varerne til forretningen købte hun rundt omkring i landet på loppemarkeder. I erkendelse af at der i langt højere grad var ting end designmøbler i forretningens sortiment, havde Ditte – udelukkende på eget initiativ – noteret en liste over de faste kunder, som havde udvist særlig interesse for brugte designmøbler. Der stod 10 faste kunder på listen heriblandt forretningen Albatros, som var ejet af Anne, og forretningen Celina ApS, som var ejet af Celina.

Mandag den 10. november 2014 lykkedes det Ditte at få fat i to brugte eksemplarer af Arne Jacobsens stol »Ægget«. Da Ditte vidste, at disse designstole var eftertragtede, skyndte hun sig samme dag at skrive følgende brev til alle dem, der stod på listen, herunder Albatros og Celina ApS:

> »Tilbud – Kære kunde, du er en af de 10 faste kunder, jeg har noteret på min liste over, hvem der er interesseret i designmøbler. Nu har jeg skaffet to eksemplarer af Arne Jacobsens stol ”Ægget”. Stolene er i god stand og polstret med cognacfarvet læder. De sælges enkeltvis. Hvis du er interesseret, hører jeg gerne fra dig på mail senest onsdag den 12. november kl. 12. Med venlig hilsen Designmøbler og Ting/Ditte«.

Tirsdag den 11. november om morgenen lå brevet i postkassen hos alle 10 kunder. Bolette var sekretær hos Albatros og tømte som sædvanlig postkassen. Som en del af sin daglige arbejdsrutine åbnede hun posten. Denne morgen så hun med særlig interesse brevet fra Designmøbler og Ting. Da Bolette netop var på udkig efter et brugt eksemplar af »Ægget« i lige præcis den farve, besluttede hun sig for at lægge posten til side. Anne, som ellers plejede at få posten ind kl. 9, var alligevel ude af huset til møde indtil kl. 11. Da klokken blev 10, skyndte Bolette sig hen i forretningen Designmøbler og Ting, hvor hun viste Ditte brevet. Bolette fortalte Ditte, at hun altid selv havde »drømt om sådan en stol. Den ville passe perfekt i min stue derhjemme«. Bolette tilbød 35.000 kr. for stolen. Ditte fandt prisen

fornuftig og gav udtryk for, at hun var ligeglad med, hvem der købte stolen. Ditte fik 35.000 kr. og aftalte med Bolette, at hun kunne komme og hente stolen efter arbejde.

Da Bolette kom tilbage på kontoret igen, var klokken ved at være 11. Bolette lagde posten, inklusive brevet fra Designmøbler og Ting, ind til Anne. Der var jo to brugte stole, så det gik jo nok, tænkte Bolette. Efter arbejde hentede Bolette stolen som aftalt.

Celina, der også havde modtaget brevet med posten tirsdag morgen, sendte om eftermiddagen sin mand, Esben, hen til forretningen Designmøbler og Ting. Esben oplyste følgende:

> »Celina mangler en stol til receptionen og vil gerne købe den cognacfarvede Arne Jacobsen-stol, ”Ægget”, for 37.000 kr. Hun kommer forbi og betaler for stolen i næste uge«.

Esben fik stolen med. Onsdag morgen den 12. november kl. 9 sendte Anne en mail til Ditte, hvori hun oplyste, at hun med henvisning til Dittes brev af 10. november 2014 gerne ville købe den ene af de to stole for 37.000 kr.

Ditte hørte intet fra de øvrige otte faste kunder. Ditte ville hellere have 37.000 kr. af Anne for den stol, Bolette havde fået for 35.000 kr. Ditte fremsatte derfor krav over for Bolette om, at handlen gik tilbage, hvilket Bolette afviste.

Anne hævdede over for Ditte, at hun havde »krav på at få den ene af de to stole«, og hvis hun ikke kunne få det, måtte Ditte betale 5.000 kr., for Anne havde fundet en helt tilsvarende stol til 42.000 kr. hos en af Dittes konkurrenter.

Ditte blev ad omveje gjort opmærksom på, at det havde været en rigtig dårlig idé at udlevere stolen til Esben uden at få pengene samtidig, fordi selskabet Celina ApS havde økonomiske problemer. Ditte krævede derfor nu betaling af 37.000 kr. for stolen af Celina personligt.

Hvorledes er retsstillingen mellem Ditte og Anne henholdsvis Ditte og Bolette? Kan Ditte kræve de 37.000 kr. af Celina personligt?

Løsningseksempel til opgave nr. 1

1. Er D's brev et tilbud eller blot en opfordring til at gøre tilbud?
Det er ikke afgørende, at D's brev af 10. november 2014 har »tilbud« som overskrift. Et tilbud er et løfte, det vil sige en viljeserklæring, der lægger bånd på afgiveren. Det afgørende er, om erklæringsgiveren (D) har taget definitiv stilling. Det fremgår af D's brev, at det sendes til dem, der står opført på D's liste, og dermed sendes til flere. Der angives ingen salgspris (eller øvrige vilkår for handlen), og det fremgår af brevet, at man skal lade høre fra sig, hvis man er interesseret. D's brev er ikke udtryk for en definitiv stillingtagen fra D's side, og konklusionen er, at D's brev alene er en opfordring til at gøre tilbud.

2. Retsstillingen mellem D og A
A sender onsdag morgen pr. mail et tilbud til D. D har ikke accepteret tilbuddet, og der er som udgangspunkt ikke indgået en aftale. Spørgsmålet er, om D i sin opfordring har forpligtet sig til (i) først at sælge stolene efter udløbet af fristen onsdag den 12. november kl. 12, (ii) til højeste pris og/eller (iii) til én af de 10 faste kunder på listen.

Brevet er sendt til dem, der står på D's liste. D har på eget initiativ oprettet listen. Der er ikke tale om en liste til et specifikt møbel. De 10 kunder står blot på en liste til »designmøbler«, og brevet lægger op til, at man skal lade høre fra sig, hvis man er interesseret. Den faste kunde kan dermed komme i betragtning som køber. Ifølge ordlyden af brevet og formålet med listen er der tale om en »interesseliste«, D har oprettet til eget brug. Brevet må mest naturligt forstås som en service til de faste kunder, og brevet (opfordringen til at gøre tilbud) udelukker derfor ikke, at D kan sælge stolene før udløbet af fristen eller til andre end de 10 faste kunder, ligesom brevet ikke forpligter D til at sælge stolene til højeste pris. Brevet angiver ikke, at kunden skal oplyse en pris (selv om det vil være naturligt). Brevet kan ikke fortolkes som auktionslignende fremgangsmåde, og i hvert fald slet ikke som indeholdende en tilkendegivelse fra D om absolut bortsalg, smh. eventuelt U 1976.749 V. D har ikke reklamationspligt over for A.

Konklusionen er, at A ikke har krav på at få den ene af de to stole. A har heller ikke krav på positiv opfyldelsesinteresse. D skal derfor ikke erstatte A merprisen på 5.000 kr.

3. Retsstillingen mellem D og B
B fremsætter et mundtligt tilbud, som D accepterer straks, smh. AFTL § 3, stk. 2. Der foreligger ikke noget relevant forudsætningssvigt, som D kan påberåbe sig, og D kan heller ikke tilbagekalde sin accept, smh. AFTL § 7 og AFTL § 39, stk. 1, 2. pkt. Konklusionen er, at D er bundet af den indgåede aftale med B.

4. Er det C personligt eller C ApS, der hæfter for betalingen?
Det fremgår af selskabslovens § 2, at A/S'er og ApS'er skal benytte betegnelserne A/S og ApS i deres navn. Dette udelukker imidlertid ikke, at en aftale kan anses for indgået med selskabet, selv om selskabsbetegnelsen ikke har været anvendt i det konkrete tilfælde, jf. eksempelvis U 1975.461 V og U 1985.953 V.

Hvis den virksomhed, som D er trådt i forbindelse med, virkelig er et anpartsselskab, må D som udgangspunkt nøjes med at rette sit krav mod selskabet. Det gælder særligt, hvis D har taget initiativ til aftalens indgåelse, jf. U 1983.478 Ø.

Det er godt nok C's mand, E, der afhenter stolen; men det er C ApS, der står på D's liste, og D har selv sendt sin opfordring til at gøre tilbud til C ApS, og stolen er købt til C ApS, jf. E's oplysning om, at stolen skal placeres (mangler) i receptionen hos C ApS.

(Hvis selskabet var økonomisk svagt kørende på det tidspunkt, da aftalen blev sluttet, således at et efterfølgende økonomisk sammenbrud for selskabet er årsagen til, at der nu rejses krav om personlig hæftelse, og det økonomiske sammenbrud fremstår som en nærliggende mulighed, da aftalen blev indgået, kan der ifølge retspraksis pålægges personlig hæftelse, jf. eksempelvis U 1974.129 H og U 1976.909 H. C ApS er økonomisk svagt kørende, men der er ikke et efterfølgende økonomisk sammenbrud. Det bemærkes, at C ApS er D's faste kunde. D ved, at hun indgår en aftale med et ApS, selvom selskabsbetegnelsen ikke bruges i den konkrete situation. Hvis D ville have haft C til at hæfte personligt, kunne og burde D have sikret sig dette, smh. eventuelt U 1983.478 Ø.)

Konklusionen er, at D alene kan rette sit krav på 37.000 kr. mod C ApS.

Litteratur (pensum): *Lennart Lynge Andersen og Palle Bo Madsen:* Aftaler og mellemmænd, 6. udgave (2012) s. 35, s. 49 ff., s. 55, s. 93 ff.

Opgave nr. 2

Mette Madsen boede alene med sin 2-årige søn Alexander i en lejlighed. Mette, der havde arbejde som butikschef, fik sent fri tre dage om ugen, og som følge deraf havde hun ikke altid selv mulighed for at hente Alexander i dagplejen. Mette, der alene havde forældre-myndigheden over Alexander, havde derfor lavet en aftale med den 18-årige gymnasieelev Bolette Brandt om, at Bolette tre dage om ugen skulle hente Alexander i dagplejen og passe ham, til Mette kom hjem. Turen fra dagplejen til Mettes lejlighed var så kort, at Alexander uden problemer kunne gå strækningen sammen med Bolette.

Mandag den 15. december 2014 hentede Bolette i overensstemmelse med aftalen Alexander i dagplejen. På gåturen til Mettes lejlighed fik Bolette i et butiksvindue øje på en jakke, som hun længe havde været på udkig efter. Mens Bolette stod og så på jakken, var hun et øjeblik uopmærksom og glemte at holde øje med Alexander. Alexander, der kedede sig og bare gerne ville hjem, så lynhurtigt sit snit til at løbe ud på vejen for at komme over på den anden side, hvor lejligheden lå. Alexander, der slet ikke så sig for, løb lige ud foran Daniel Dam, som netop kom kørende med den tilladte hastighed på vejen i sin Toyota. Da Daniel fik øje på Alexander, bremsede han og forsøgte at undvige, men han havde ikke nogen mulighed for at undgå at ramme Alexander. På grund af hændelsen mistede Daniel herredømmet over bilen og påkørte en lysmast.

Alexander pådrog sig ved påkørslen et varigt mén på 8 %.

Daniels Toyota blev ved færdselsuheldet påført en skade, som beløb sig til 20.000 kr. Toyotaen var ansvars- og kaskoforsikret i forsikringsselskabet Helsikring.

Ved sammenstødet med lysmasten slog Daniel, der i strid med færdselsloven havde undladt at bruge sikkerhedssele, hovedet i rattet. Daniel pådrog sig herved en tandskade samt en hjernerystelse. Daniel var sygemeldt i 6 uger, hvorefter han kunne genoptage sit arbejde uden varige mén. Det kostede 18.000 kr. at udbedre tandskaden. Tandlægeregningen var dækket af en ulykkesforsikring, som Daniel havde tegnet i forsik-ringsselskabet Totalsikring.

Der skete ikke nogen skade på lysmasten.

Hvorledes er den erstatnings- og forsikringsretlige stilling?

Der skal ikke tages stilling til størrelsen af eventuelle personskadeerstatnings- og godtgørelseskrav.

Løsningseksempel til opgave nr. 2

1. Personskaden på Alexander

Alexander er berettiget til godtgørelse for varigt mén, jf. EAL § 4, erhvervsevne-tabserstatning, jf. EAL § 8, og (formentlig) godtgørelse for svie og smerte, jf. EAL § 3 (Lærebogen s. 342 ff. og 352 f.).

Daniel er som ejer (og fører) af Toyotaen ansvarlig på objektivt grundlag, jf. FL § 101, stk. 1, og § 104, stk. 1 (Lærebogen s. 208 ff.). Ansvarsforsikringsselskabet Helsikring hæfter umiddelbart over for den skadelidte Alexander, jf. FL § 108, stk. 1 (Lærebogen s. 221 f.).

Bolette, som på grund af et øjebliks uopmærksomhed glemmer at holde øje med Alexander, har herved forsømt sin tilsynspligt over for ham. Bolette er derfor ansvarlig på culpagrundlag (Lærebogen s. 138 ff.).

Da der foreligger et DL 3-19-2-forhold mellem Mette og Bolette (Lærebogen s. 145), da Bolette har handlet culpøst (jf. ovenfor), og da Bolette har forvoldt skaden (den manglende iagttagelse af tilsynspligten) under udførelsen af sit arbejde for Mette (afhentning/pasning af Alexander), er Mette ansvarlig, jf. DL 3-19-2 (Lærebogen s. 143 ff.). Der er ikke noget til hinder for, at et barn (Alexander) kan fremsætte erstatningskrav mod sin mor (Mette) (Lærebogen s. 66 og 138 f.).

Selv om Alexander uden at se sig for løb ud på vejen foran Daniels bil, skal der ikke ske reduktion i erstatningen under henvisning til egen skyld, eftersom Alexander kun er 2 år gammel (Lærebogen s. 134). (Allerede fordi Mette ikke har handlet culpøst, er spørgsmålet om reduktion på grund af passiv identifikation irrelevant) (Lærebogen s. 139 f.).

Daniel, Mette og Bolette er herefter som udgangspunkt solidarisk ansvarlige for personskaden på Alexander (Lærebogen s. 430). Uanset om kravet mod Bolette rettes direkte fra Alexander eller som et regreskrav fra enten Mette eller Daniel, bortfalder Bolettes erstatningsansvar, jf. EAL § 23, stk. 1 og 2 (Lærebogen s. 156 ff.). Begrundelsen er, at Bolette kun har handlet med simpel uagtsomhed, og at hun kun indtager en underordnet stilling.

Ved den indbyrdes fordeling mellem de solidarisk erstatningsansvarlige (Mette og Daniel) finder EAL § 25, stk. 2, anvendelse, eftersom kun den ene af skadevolderne – dvs. Daniel – er dækket af en ansvarsforsikring. Den ikke-ansvarsforsikringsdækkede Mette er fri for regresansvar, jf. EAL § 25, stk. 2, 1. pkt., idet hun hverken har handlet groft uagtsomt eller erhvervsmæssigt (Lærebogen s. 436).

2. Skaden på Daniels Toyota (20.000 kr.)

Tabet dækkes umiddelbart af kaskoforsikringen i forsikringsselskabet Helsikring. Spørgsmålet er herefter, om Helsikring har regres til en eventuel skadevolder, jf. EAL § 22, stk. 1 (Lærebogen s. 455 f.).

Alexander, der kun er 2 år gammel, kan på grund af alder ikke pålægges et erstatningsansvar efter EAL § 24 a, 1. pkt. (Lærebogen s. 125 og 130). (Da Alexander ikke kan pålægges et culpaansvar, opstår der ikke noget hæftelsesansvar for Mette efter lov om hæftelse for børns erstatningsansvar) (Lærebogen s. 140 f.).

Mette er ansvarlig, jf. DL 3-19-2 og ovenfor under pkt. 1. Mettes erstatningsansvar bortfalder dog, jf. EAL § 19, stk. 1 (Lærebogen s. 454 med note 13), og Helsikring har således ikke noget regreskrav mod hende, jf. EAL § 22, stk. 1 (Lærebogen s. 455 f.). (Selv om Mette bærer et DL 3-19-2-ansvar, »handler« hun ikke erhvervsmæssigt og er derfor ikke omfattet af EAL § 19, stk. 2, nr. 2 (Lærebogen s. 454)).

Bolettes erstatningsansvar (culpaansvar, jf. ovenfor pkt. 1) bortfalder ligeledes, jf. EAL § 19, stk. 3 (Lærebogen s. 156 og 457 f.).

3. Personskaden på Daniel

Daniel har krav på erstatning for tandskaden, jf. EAL § 1, og godtgørelse for svie og smerte, jf. EAL § 3 (Lærebogen s. 333 f. og 342 f.)

3.1. Godtgørelse for svie og smerte

Alexander bærer ikke noget ansvar, jf. ovenfor pkt. 2.

Mette er ansvarlig, jf. DL 3-19-2 og ovenfor pkt. 1 og 2. Daniel kan således rette sit krav om godtgørelse for svie og smerte mod Mette.

Uanset om kravet mod Bolette (culpaansvar, jf. ovenfor pkt. 1 og 2) rettes direkte fra Daniel eller som et regreskrav fra Mette, bortfalder Bolettes erstatningsansvar, jf. EAL § 23, stk. 1 og 2 (Lærebogen s. 156 ff. og ovenfor under pkt. 1).

Selv om Daniel har undladt at benytte den lovpligtige sikkerhedssele, er dette ikke en egen skyld, der kan begrunde nedsættelse af godtgørelseskravet (Lærebogen s. 413 med note 5).

3.2. Tandskaden (18.000 kr.)

Daniels tandskade (18.000 kr.) dækkes af ulykkesforsikringen i forsikringsselskabet Totalsikring.

Forsikringsdækningen har karakter af en skadesforsikring og skal fradrages i Daniels erstatningskrav mod Mette (som er erstatningsansvarlig, jf. ovenfor) (Lærebogen s. 35 og 336). Forsikringsselskabet Totalsikring kan heller ikke rette et regreskrav mod Mette, jf. EAL § 22, stk. 2 (Lærebogen s. 456). Tabet placeres således endeligt hos Daniels forsikringsselskab.

»Lærebogen« er: *Bo von Eyben og Helle Isager*: Lærebog i erstatningsret, 7. udgave (2011).